

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE AVERIJ-GROSSE IN HET VERLEDEN

Door averij-grosse of gemeene averij verstaat men alle buitengewone schade aan schip en lading overkomen, gedurende de zeereis, en die tot behoud en welzijn van de gemeenschap of avontuur vrijwillig geleden werd.

Het gaat hier om vrijwillige opofferingen die door den kapitein bevolen werden op een oogenblik dat schip en lading in gevaar verkeerden. Door schade verstaat men niet enkel de materiele schade, sensu stricto, die aan schip en lading kan veroorzaken worden maar ook nog alle buitengewone kosten die kunnen gemaakt en geboekt worden, ofwel de waardevermindering die het gevolg kan zijn van uitzonderlijke bevolen maatregelen, of nog het verlies spruitende uit het onvermogen van een of meerdere schuldenaars.

De gezamenlijke wettelijke bepalingen en reglementen, die deze stof beheerschen, vormen een blok, eene instelling, die bij uitbreiding, de benaming van de geregelde stof heeft aangenomen.

In geval van averij-grosse, wordt de schade door al de elementen van het avontuur vergoed. In geval van particuliere averij, wordt het aloud rromeinsch principie « res perit domino » toegepast.

* * *

De historie der bedoelde instelling wijst ons aan dat, indien wij slechts aarzelend in het Recht van de oudere volkeren — Pheniciërs, Egyptenaren, Assyriërs — zekere bepalingen nopens de zaken van de zee terug vinden, er aldaar praktisch niets te ontdekken valt, betreffende de averij grosse.

In een pleidooi van Demosthenes (tegen Lacritis) bespeurt men de eerste allusie tot de gemeene averij.

Athene voerde, in de rijke IV^{de} eeuw, met Byzantium, de havens in Pontus Euxinus en de Siciliaansche markten, nauwe commercieele betrekkingen. Men weet dat Piraeus toen een ruime stapelplaats voor hout en graan was. En men vindt, in het Recht van die tijden : de « koopwaren » (les marchandises), de officieren van de bemanning van een schip beraadslagen over de opofferingen die men

zich moet getroosten, bij dreigend gevaar. Later zullen de wetgevers over deze deliberatie discuteeren en de vraag zal gesteld worden of de beraadslaging eene voorwaarde is van het bestaan van de averij-grosse : of deze, bij gevolg, eene noodzakelijke formaliteit uitmaakt dan wel of het voldoende is dat de kapitein de meening is toegedaan dat er, bij dreigend gevaar voor schip en lading, aanzien als een geheel, maatregelen moeten getroffen worden om den toestand te verhelpen, maatregelen die opzettelijke schade of uitgaven aan het avontuur zullen veroorzaken.

Indien wij geen vroegere documenten, die betrekking hebben tot de averij-grosse ontdekken is dit waarschijnlijk te wijten aan de zeevaart-omstandigheden, in de zeer oude tijden.

Moet men aanstippen dat de schepen toen de omvang en de structuur niet bezaten van huidige pakketboten, dat ze niet mecanisch waren voortgestuwd, dat ze ook niet eigendom waren van machtige naamlooze vennootschappen? Het waren schepen van geringe tonnenmaat, die gewoonlijk aan een enkele persoon behoorden : die tevens als kapitein van het schip optrad. Hij en de bemanning vormden toen een kleine feitelijke samenwerkende vennootschap, waarvan de bestaansreden in den verkoop van de aan boord geladen produkten te vinden was. Eigendom van het schip en eigendom der lading berustten in hoofde van een zelfde persoon of van een zelfde kleine vennootschap (de kapitein en de bemanning).

Vanzelfsprekend dan ook dat men de averij-grosse en de particuliere averij niet hoefde te onderscheiden.

Welke de oorzaak er van zij, de schade moest toch door dezelfde persoon of personen gedragen worden. De deliberatie ten opzichte van « overboordwerpen » (dit was, inderdaad, en is door de eeuwen heen het classiek gebleven geval van averij grosse : het overboordwerpen van een gedeelte der lading of der uitrusting van het schip) was, in dien tijd natuurlijk niet als een essentieele en voorafgaande voorwaarde vereischt. Dat de geïnteresseerden aan

boord zouden beraadslagen, nopens de noodzakelijkheid van een buitengewonen maatregel die schade aan hun goed moest berokkenen is logisch. In geval van eenenigheid zijn het gezag en de stem van den kapitein doorslaggevend: daarom is hij na God, meester aan boord.

In een tweede stadium der geschiedenis van de handelsscheepvaart zijn de eigenaars van de lading niet meer dezelfde personen als de eigenaars van het schip maar ze vergezellen hunne goederen en zijn dus mede aan boord. Moet men nu tot de buitengewone maatregelen overgaan die gemeene averijen zullen veroorzaken, dan is het toch billijk dat men hun advies inwint. Dit overigens ook om latere moeilijkheden te vermijden, betreffende het al of niet in gevaar zijn van de avonturen. De kapitein blijft steeds de opperste baas en zal in laatste instantie beslissen. Het behoud en het welzijn van het schip en van de lading werden immers aan zijn beleid toevertrouwd, van af den beginne van de reis.

In een derde stadium zijn de eigenaars van de lading niet meer aan boord, maar de kapitein zal nog met de officieren beraadslagen. Rapport over deze deliberatie zal opgesteld worden. Dit is nu nog een verplichting voor den kapitein, doch het gaat hier geenszins om een bestaansvoorwaarde van de gemeene averij.

In een Rhodos bestond een geschreven Zeerecht, dat wij niet rechtstreeksch in handen kregen, doch wel door bemiddeling van zekere teksten van de Digesten.

Wanneer het Romeinsch recht averij-grosse behandelt, dan is het in het Zeerecht van Rhodos dat het zijn essentiele bepalingen zoekt. De « Lex Rhodia de jactu » is wel het oudste document dat wij desbetreffende kennen.

De Romeinsche commentatoren werpen op deze tamelijk delikate stof een helder licht. Paulus schrijft het volgende, en hij bepaalt het principieel van de bijdrage tot de gemeene averij: « Lege Rhodia cavetur ut si levandae navis gratia jactus mercium factus est omnium contributione sarciantur quod pro omnibus datum est ».

De rechtsgeleerde Papinianus voegt er aan toe: « cum aliud removendi communis periculi causa dejectum contributio debetur ».

Glock verrechtvaardigt de gegrondheid van de instelling: « ratio huius legis aequissimum est commune detrimentum fieri eorum qui propter amisas res aliorum consecuti sunt ut merces suas salvas haberent ».

De grondslagen van ons hedendaagsch recht vinden wij in het Romeinsche Recht. De voorwaarden die wij heden stellen opdat er averij-grosse zou bestaan ontdekken wij reeds in deze wetgeving. De geleden schade zal slechts vergoed worden wanneer zij het gevolg is van maatregelen die in noodtoestand vrijwillig bevolen werden tot behoud en tot welzijn van de gemeenschap welke schip en lading samen vormt.

De Romeinen beschikten niet over eene bijzondere rechtsvordering om regeling der averij-grosse te verzoeken, echter wel over de gewone vorderingen: *actio conducti*, indien de kapitein het initiatief ervan nam, *actio locati*, indien de bevrachter de

proceduur inleidde. Gemakkelijkheidsformule: de Romeinen zagen de noodzakelijkheid niet in eene nieuwe proceduur te scheppen of op te leggen die zich tot de instelling beter zou aangepast hebben.

* * *

Met den val van het Romeinsch Keizerrijk gaat ook gepaard de verdwijning van monumenten van Zeevaartrecht. De « Mare Nostrum » bestaat niet meer maar overal heeft het Romeinsch recht zijn sporen achtergelaten. Zoodra het maritiem verkeer weer drukker wordt, zoodra de betrekkingen tusschen verafgelegen havens heraangeknoopt worden, zal ook het oud Romeinsch recht betreffende de hier besproken stof stilaan herleven.

Wij stippen hier slechts de Rhodiaansche wetten van de VIIIe eeuw, die wel een belangwekkend werk vormen, doch waarin de instelling van de averij-grosse met die van de onderlinge verzekering verward voorkomt. Tusschen gemeene en particuliere averij wordt geen onderscheid meer gemaakt.

Met de statuten van de Middellandsche Zee herleeft het Romeinsch Recht. In de belangrijkste havens treft men wel sommige wijzigingen aan, doch de hoofdbeginselen blijven onveranderd. Trani, in 1063, Venetië, in 1225, Pisa, in 1160, Valentië, in 1250, Barcelona, in 1258, Marseille, in 1253, Montpellier, in 1223, vaardigen hun « capitulare nauticum » of hun « ordo et consuetudo maris » uit. Cyprus heeft zijn Codex. Doch de wetgeving heeft nu enkel een plaatselijk karakter. Er is nog geen mogelijkheid om tot eenheid te komen. Geen sprake van nationaal en a fortiori van internationaal Zeevaartrecht. En toch blijft de oorsprong bij allen gemeen: het universalisme van het Romeinsch recht zal de volkeren er toe brengen hun gevorderde wetgevingen te unificeren.

Het Recht van het Oostelijk Romeinsch Keizerrijk wordt inmiddels gecodificeerd.

De Kruistochten brengen de Europeesche volkeren in contact met den Levant en de economische gevolgen ervan hebben hun weerklang op het Zeevaartrecht. De « Assisen van het Burgers Hof » vormen de wetgeving van de door de Kruisvaarders veroverde gebieden. Zij zijn een monument van burgerlijk en van handelsrecht; zij regelen ook zekere punten van de averij-grosse instelling.

* * *

Van plaatselijk of stedelijk wordt het Recht van lieverlede meer regionaal.

Over het geheel Europeesch vasteland zien wij thans invloedcentra ontstaan. In het Noorden het « Hogeste Water Recht tho Wisby » die later het « Wisby Stadslag van Sciprecht » zal worden, een monument van 66 artikels waarvan het 14de de gemeene averij van de particuliere averij afscheidt.

Indien, op reis, per toeval, een mast of een zeil verloren gaat zullen de bevrachters die op het schip vertoeven niet gehouden zijn deze schade te betalen. Het zou anders zijn indien mast of zeil voor het behoud van het avontuur opgeofferd waren: in dat geval zullen de eigenaars van de lading samen met den kapitein instaan.

De lage landen aan de Noord Zee worden stilaan een centrum van groote activiteit. Van uit het

Noorden en het Zuiden stroomden de goederen naar Vlaanderen toe, in den loop der XIII^{de} eeuw. Brugge kent zijn gouden tijdperk. Duitschers, Engelschen, Scandinaven, Noormannen, Florentiërs, Portugezen, Spanjaarden, Basken en lieden uit Languedoc ontmoeten zich daar.

Ten Noorden van de Alpen bestond er geen cosmopolietier geweest dan het onze. Een gezamenlijke markt voor de Germaansche en voor de Romaansche volkeren moest invloedrijk zijn op hun beider Recht. Is het dan ook verwonderlijk dat het Romeinsch Recht van de Middellandsche naar de Baltische Zee vloeide, dat de « Rôles d'Oléron » zekere teksten van het « Wisby » recht overnam?

De « costuimen » of usanties van Amsterdam, Dordrecht, Eeckhuizen, Brielle, Staveren, de « reces » van het Hanzeverbond, de in het Vlaamsch opgestelde bundels : het « Seerecht van Damme » zoowel als de wetten van Westcappelle vormen het koppelteeken tusschen Noord en Zuid Europa.

* * *

De oorsprong van de « Rôles d'Oléron » is niet al te duidelijk. Waarschijnlijk dagteekent de eerste verzameling dezer documenten van de XI^{de} eeuw. Zij vormen het zeerecht van de landen van den Atlantische Oceaan en zoowel de havens van de Noordzee als die van Castilië waren onder hun invloed. Nochtans vormen zij, op zich zelf genomen, geen volledig en volmaakt geheel.

Eenige artikels van dit document zijn gewijd aan de averij-grosse. De aandacht wordt gevestigd op het feit dat de daarin opgelegde deliberatie aanzien moet worden als eene voorzorgsmaatregel, dienende om alle latere moeilijkheden en discussies te voorkomen. In geval van oneenigheid, blijft de kapitein de meester en zal hij tot het overboordwerpen (moet verstaan worden : tot buitengewone opofferingen) mogen overgaan, op voorwaarde nochtans dat hij en drie leden van de bemanning later op het Heilig Evangelie den eed zouden afleggen dat de genomen maatregel noodzakelijk was tot behoud van bemanning en van lading. (Nauwkeuriger zou zijn : van het schip en van de lading.)

* * *

Rechtstreekscher vrucht van het Romeinsch Recht is de « Consulatus Maris »; deze bundel vertoont niet zoozeer een lokaal karakter, al is hij in catalaansche gewesttaal geschreven en waarschijnlijk in Barcelona opgesteld. (De Rechtbank in deze stad insgelijks « Consulatus maris » genoemd.) Het schijnt meer een compilatie te zijn geweest van het Recht in de middellandsche steden, die nog allen stonden onder den invloed van de « Lex Rhodia de jactu » en van de andere teksten der Digesten. De « Consulatus Maris » bestaat uit 252 hoofdstukken en is in dien zin vatbaar voor critiek dat er nog belangrijke onderwerpen verzwegen blijven (zoo b.v. de leening op bodemerij). De averij grosse, de dienstovereenkomsten ter zee, de vracht en de scheepsbouw worden echter wel behandeld.

Betreffende de averij-grosse, schrijft dit belangrijk document o.m. voor dat zoo aan boord gesluikte koopwaren het werpen van andere goederen noodzakelijk maken tot behoud en welzijn van het avon-

tuur, er een verhaal toegelaten en gerechtigd is tegen den in fout zijnde persoon, en dat het uit te brengen vonnis zoowel op zijn zeefortuin als op zijne andere eigendommen uitvoerbaar is. De eventualiteit van insolventie wordt niet voorzien maar eene gevangenisstraf zal toepasbaar zijn.

In het 187e hoofdstuk wordt er voorzien dat het plunderen van de lading in oorlogstijd geen averij grosse reglement voor gevolg heeft; het gaat hier om een geval van heirkraft : de geleden schade is particuliere averij. Er zou in dit geval slechts aanleiding tot bijdrage (contributio) ontstaan indien de partijen een onderling verzekeringscontract hadden gesloten. Het onderscheid tusschen laatst genoemde instelling en de averij-grosse is hier duidelijk geworden.

Twee gevallen van averij-grosse worden nauwkeuriger ontleed : het overboord werpen en de vrijwillige stranding van het schip.

Zoo worden, wat het overboordwerpen betreft, de rechten van de eigenaars der weggeworpen goederen in een zekere mate gevrijwaard. Wanneer het schip ter bestemming aankomt zal de kapitein een zeker gedeelte van de lading weerhouden, ten einde alleszins den prijs van de opgeofferde koopwaren te kunnen betalen. Dit zal dan ook een omloop van verschillende vorderingen vermijden. Anderzijds wordt voorzien dat het schip voor de helft van zijne waarde zal moeten tusschenkomen, in geval van regelmatig overboordwerpen, d.i. wanneer een deliberatie het wegwerpen voorafging; in tegenovergesteld geval, dus bij gebrek aan deliberatie, komt de waarde van het schip tot beloop van $\frac{2}{3}$ in aanmerking.

Zoo de stranding door den kapitein bevolen werd tot behoud en gemeen welzijn zal de schade door alle belanghebbenden gedragen worden, tenzij er desaangaande een andersluidende verbintenis aangegaan werd. Wanneer het om een toevallige stranding gaat, blijft het gewoon recht toepaselijk : de bevrachters hebben geen herstelvergoeding te betalen voor de aan het schip overkomen schade, tenzij er hieromtrent met den patroon eene speciale overeenkomst gesloten werd : dit behoort dan tot het domein der verzekeringen.

Een door de « Consulatus Maris » aangehaalde en overigens nu nog in voege zijnde bepaling luidt : Diegene die door eigen fout het gevaar veroorzaakte dat het overboordwerpen als behoudsmiddel voor gevolg had, zal niet gerechtigd zijn eene indemniteit te vorderen voor de schade die hij zelf opgelopen heeft.

* * *

Zoo komen wij tot het Zeerecht van de wedergeboorte.

Met de uitvinding van het Zee-Kompas ging de zeehandel eene buitengewone ontwikkeling tegemoet. Met de talrijke expedities der Europeesche zeevaarders op zoek naar nieuwe landen of naar een korteren weg naar Indië ging ook een verhooging van de zeerisico's gepaard. Het Zeeverzekeringsrecht kende weldra een buitengewone bloei. Overal verschijnen er edikten en ordonnantiën (in 1570, in Vlaanderen een Ordonnantie, tot regeling van de zeeverzekering) : allen documenten die later door

rechtsgeleerden bestudeerd zullen worden. Die doctrinale werken, waarvan de meesten geïnspireerd zijn door het Romeinsch Recht trachten dit Recht aan de in voege zijnde usanties aan te passen.

Dit zal de beslommering zijn van Petrus Peckius, hoogleeraar te Leuven, waarvan het, in 1556 gepubliceerd boek « *Commentaria ad rem nauticam pertinentes* » zoo invloedrijk moest zijn dat de opstellers van de welbekende « *Ordonnance de la Marine* » van 1681 hoogstwaarschijnlijk hier een van hunne belangrijkste bronnen gevonden hebben.

De in de XVIe eeuw, van een onbekenden schrijver, in Frankrijk gepubliceerd « *Guidon de la Mer* » is voorzeker het meest belangwekkend document van die periode. Er is hier meer dan een invloed van het Romeinsch Recht te bespeuren. Sommige deelen zijn letterlijk uit de Digesten overgenomen. De onderscheiding die hoefde gemaakt te worden tusschen averij-grosse en particuliere averij is hier wel duidelijk, zonder dat er een mogelijkheid tot verwarring tusschen de instelling van de averij-grosse en die van de onderlinge verzekering blijve bestaan.

De goederen die gegeven werden ten titel van weergeld of van terugkoop tot behoud en welzijn van schip en lading zijn gemeene averijen. Het plunderen door zeeschuimers of door den vijand zal slechts particuliere averijen meeslepen, omdat in laatstgenoemd geval het vrijwillig karakter van de geleden schade niet voorhanden is. Ook is er dan geen sprake van algemeen behoud en welzijn.

De « *Guidon de la Mer* » regelt insgelijks nauwkeurig het vraagstuk van de deliberatie. De misbruiken waren veelvuldig: de kapitein had een neiging de veroorzaakte averijen aan tempeest of een ander toevallige gebeurtenis te wijten, zoodat het schip nadien de bijdrage niet verschuldigd was. De deliberatie is eene voorzorgsmaatregel, een bewijsmiddel van de gemeene averij.

Een geheel hoofdstuk zal dit kiesch punt regelen.

De « *Commentaria* » van Peckius, de « *Guidon de la Mer* » worden op hun beurt gecommentarieerd. Vinnius zal, in Holland, het werk van Peckius, met zijne opmerkingen heruitgeven. Cleirac looft het tweede boek in een te Bordeaux verschenen bundel: « *Us et coutumes de la Mer* » (1647).

In geheel Europa kent de wetgevende en de doctrinale bedrijvigheid een bijval zonder weerga: Straccha en Targa, in Italië, Loccennius, in Zweden (Zijn werk: « *De iure maritimo et navali* » verscheen in 1651), Marquard, in Lübeck, en Kuricke, in Hamburg.

* * *

Het klassiek Frankrijk van Lodewijk de XIV^{de} ging orde brengen in het bestaande complex van tradities, ordonnantiën, edikten, usanties, bundels van jurisprudentie en doctrinale werken die het Zeevaartrecht als onderwerp hadden.

Na het codificatiewerk van het Handelsrecht, dat tot de « *Code Marchand* » van 1673 moest leiden, werd de codificatie van het Zeevaartrecht aangevat, onder de wijze leiding van Colbert.

De belangrijke « *Ordonnance de la Marine* » dagteekent van 1681.

Eene speciale commissie werkte er 6 jaar aan; in alle havens van Frankrijk en Holland werd een groot

enkwest ingesteld, dat aangaande het Recht van de Zee allerlei inlichtingen moest verstrekken.

Het is langs deze « *Ordonance* » om dat het Romeinsch Recht ons overgeleverd werd. Er is hier eigenlijk geen scheppend, doch een verstandig compilatie en classificatie werk. Van al wat vroeger bestond, hebben de auteurs een tamelijk harmonisch geheel van beginselen en oplossingen aangaande Zeevaartvraagstukken opgesteld.

Zeldzaam zijn de kritieken die tegen de Ordonnantie geopperd worden, nochtans zou men haar kunnen verwijten dat de averij-grosse er in twee verschillende hoofdstukken behandeld wordt, en dat er van de averij-grosse geen algemeene bepaling gegeven wordt en de Ordonnantie zich tot eene enumeratie van de mogelijke gevallen beperkt.

Talrijk waren diegenen die den lof van de Ordonnantie uitbazuinden.

De beroemde Fransche advocaten Valin en Emerigon, en, later Pothier, publiceerden over haar merkwaardige commentaren.

Valin verklaarde dat de opsteller van de Ordonnantie met een uitstekend scheppend genie moest begiftigd zijn.

En later schreef Dujardins over haar het volgende: « *C'est pour nous un sujet de légitime orgueil que de voir, en 1681, la France accomplir un progrès décisif par la promulgation de sa grande ordonnance et dicter même en matière de commerce et de marine par le seul ascendant de son génie des lois pacifiques à presque toute l'Europe* » (T. IX, p. 1)

Wanneer de vertegenwoordigers van het Fransche Volk, tijdens de Staten Generaal van 1789 de codificatie van het Recht eischten, stelden zij niet een revolutionnaire daad. Wij hebben reeds gezegd dat de unificatie beweging reeds onder Lodewijk den XIV^{de} een aanvang genomen had. Wanneer Napoleon het opstellen van een Wetboek van Koophandel beval scheen de Ordonnantie van 1681 nog zoo actueel en was zij nog zoo geëerbiedigd dat zij praktisch zonder wijzigingen in de nieuwe Code ingelijfd werd.

Ziehier hoe de redacteurs toen hun handelwijze verrechtvaardigden: « *L'Ordonnance de 1681, que la reconnaissance publique a placée au rang des plus beaux monuments de législation qui honorent le siècle de Louis XIV, nous remplissait d'un juste défiance. Nous avons craint qu'on ne nous accusât d'une profanation coupable si nous osions y toucher.* »

* * *

De eerste belangrijke wijzigingen die in ons land aan het Zeevaartrecht van het Wetboek van Koophandel gebracht werden, dagteekenen van den 21 Oogst 1879.

Aan de tot toen bestaande enumeratie van de gevallen van averij-grosse volgde een algemeene bepaling.

Artikel 147 van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel is thans als volgt opgesteld:

« Gemeene averij zijn de buitengewone uitgaven gemaakt en de schade vrijwillig geleden tot behoud en gemeen welzijn van schip en koopwaar.

Alle andere averij is bijzondere averij. »

* * *

Met het einde van de XIX^{de} eeuw vangt een nieuw tijdperk van het Zeevaartrecht aan. Van Romeinschen oorsprong had het eerst de universaliteit van het Romeinsch Recht gekend, om nadien met den val van het Romeinsch Keizerrijk zelf te verdwijnen. Het herleven van den handel, in de Middellandsche Zee had het herleven van het Zeerecht, tijdens de XIII^{de} eeuw ook voor gevolg gehad. Zijn Romeinschen oorsprong zou het nochtans niet verloochenen, doch eerst lokaal recht (de statuten), dan weer regionaal (Wisby, Oléron, Consolatus Maris) zou het eerst met Lodewijk de XIV^{de} een nationaal karakter veroveren (Ordonnantie van 1681). Dank zij de mechanische uitvindingen, het stichten van machtige vennootschappen, welke met den buitengewonen bloei van den internationalen handel van het einde van de XIX^{de} eeuw gepaard gingen zal nu het Zeevaartrecht internationaal worden.

Er werd naar éénmaking van de wetgevingen gestreefd.

Hier heeft België een belangrijke rol gespeeld. Deze rol zou een afzonderlijk betoog vergen.

Er weze hier slechts aangestipt dat ons land het initiatief nam van het inrichten van een Internationaal Maritiem Comité, dat, in congressen en conferenties ontwerpen van internationale verbintenissen opstelde.

In dat nieuw unificatie werk van het Zeerecht heeft de « International Law Association » insgelijks een vooraanstaande rol gespeeld. In 1877, te Antwerpen en in 1890, te Liverpool, hebben hare conferenties 18 artikels opgesteld die de oplossing aan talrijke gevallen van gemeene-averij brachten. De algemeene beginselen van deze instelling werden er niet in vermeld.

In 1903 voorzag het congres van Antwerpen een 19de regel aangaande de fout van den kapitein, regel die om toepasselijk te zijn bepaald in de cognossementen zal moeten vermeld worden.

In 1924, vergaderde de « International Law Association », te Stockholm en herzielt grondig de Regels van York en Antwerpen. Zekere artikels werden gewijzigd, de 19de regel werd in het geheel ingelijfd, en de oude 18de regel die in het algemeen bepaalde dat de niet voorziene gevallen in het licht van de wet en de costuimen moest opgelost worden, werd vervangen door een reeks algemeene beginselen die « in limine » geformuleerd werden.

De Regels van York en van Antwerpen zijn toepasselijk wanneer de partijen hieromtrent hun akkoord gegeven hebben.

* * *

Misschien zal men wel eens tot een vreedzame internationale samenleving komen. De handelsbetrekkingen zullen natuurlijk grootendeels bijdragen tot eene betere verstandhouding tusschen de volkeren. In het belang van die verstandhouding behoorde het aan de juristen van alle landen en aan de vooraanstaande personaliteiten van de handelswereld samen te werken om de mogelijke rechtsgeschillen tusschen de landen te vermijden. Wellicht zullen er steeds nationale reglementen onmisbaar blijven, doch het opstellen van een Internationaal Zeevaartwetboek zou een van de grondvesten kunnen zijn van een Wereldvrede.

Wij hebben gezien dat, in het domein van de averij-grosse instelling hieromtrent reeds een groote stap gedaan werd.

LIONEL TRICOT.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1ste Kamer. — 12 December 1946.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever : M. Fauquel.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

I. MOTIVEERING VAN VONNISSEN EN ARRESTEN. — PLAATS VAN BEWEEGREDEKEN EN BESCHIKKEND GEDEELTE IN RECHTERLIJKE BESLISSINGEN. — BEGRIPSBEPALING VAN BEWEEGREDEKEN EN BESCHIKKEND GEDEELTE.

II. MOTIVEERING VAN VONNISSEN EN ARRESTEN. — BEANTWOORDING VAN BESLUITEN.

I. *De wet heeft niet bepaald welke plaats de beweegredenen en het beschikkend gedeelte onderscheidenlijk in de vonnissen en arresten moeten innemen. Welke ook de ingenomen plaats weze, dient als beschikkend gedeelte te worden aangezien, al wat de rechter beslist betreffende de hem voorgelegde betwisting en als beweegredenen alle gronden ingeroepen door den rechter tot staving zijner beslissing. (1)*

II. *De rechterlijke beslissing, waarin verzuimd wordt een gedeelte der regelmatig overgelegde besluiten te beantwoorden, is onvoldoende gemotiveerd.*

Belgische staat t / Janssens.

Gelet op het bestreden arrest, op 30 Juni 1943 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eerste middel : schending van art. 1134 en 1135, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek; van artikel 33 inzonderheid 33 litt. C van het algemeen kohier van de lasten, bepalingen en voorwaarden voor de aannemingen van werken voor den Staat, goedgekeurd op de zitting van den Ministerraad, d.d. 18 Mei 1933; van de overeenkomst tusschen partijen en van de bewijskracht der acten die ze vaststellen en van art. 97 der Belgische Grondwet;

doordat het bestreden arrest, nadat het eerst heeft aangenomen dat de uitvoering van ambtswege der betwiste werken jegens den verweerder regelmatig was voortgezet geweest in overeenstemming met de bepalingen en voorwaarden der overeenkomst en dat de verbreking der overeenkomst ten laste van den Staat niet diende uitgesproken, in strijd met deze eerste vaststelling en in schending met de overeenkomst der partijen en met de bewijskracht van de acten die ze vaststellen (inzonderheid van het bijzonder lastkohier van de betwiste aanneming en van het algemeen kohier van de lasten, bepalingen en voorwaarden voor de aannemingen van werken voor den Staat), aan den Staat het

recht ontzegd heeft tegen den verweerder de uitgave in rekening te brengen welke voortspuit uit de uitvoering van ambtswege der werken en beslist heeft dat deze laatste het recht zou hebben de terugbetaling te eischen van zijn uitgaven en voorschotten, daarenboven vermeerderd met de gebruikelijke winsten en de intresten, onder het enkel voorbehoud van het recht voor den Staat op boeten en schadevergoedingen voor de fouten en nalatigheden van den aannemer; aldus de bepalingen en voorwaarden van de overeenkomst heeft miskend, waarbij de rechten en verbintenissen der partijen worden geregeld in geval de werken van ambtswege worden uitgevoerd voor rekening van den aannemer en er aldus over beslist heeft zonder de reden te doen kennen waarop het zijn beslissing op dat punt steunt;

Wat de ontvankelijkheid van het middel betreft :

Overwegende, dat, naar verweerder, het aan het bestreden arrest gedaan verwijt het volgende zou zijn dat de door den Staat opgemaakte rekening op onaanneembare grondslagen rust, dan wanneer die beweerde beslissing niet voorkomt in het beschikking gedeelte van het arrest, doch alleen in zijn beweegredenen; dat het middel, daar het slechts een beweegreden bestrijdt, niet ontvankelijk is;

Overwegende, dat de wet de plaats niet bepaald heeft welke onderscheidenlijk het beschikking gedeelte en de redenen in de vonnissen en arresten moeten innemen; dat, welke ook die plaats weze, een beschikking gedeelte uitmaakt al wat de rechter beslist betreffende de hem voorgelegde betwisting, dat beweegredenen uitmaken al de gronden welke de rechter tot staving van zijn beslissing inroept;

Overwegende, dat de partijen het niet eens zijnde over de wijze waarop de betwiste rekening moest worden opgemaakt, het arrest uitdrukkelijk en onduidelijk verklaart dat de grondslagen waarop de verweerder de berekening steunt, niet kunnen aangenomen worden; dat dergelijke verklaring een beslissing uitmaakt over een punt van het geding, en, bijgevolg, als dusdanig door de voorziening kan bestreden worden;

Dat de ingeroepen grond van niet ontvankelijkheid dus niet kan aangenomen worden;

Over den grond :

Overwegende, dat de aanlegger, in vóór den rechter in hooger beroep regelmatig overgelegde conclusies, staande hield, ten eerste, dat de formaliteiten in de zaak nageleefd voor de uitvoering van ambtswege der betwiste werken op alle gebied deze waren van het algemeen kohier van lasten, bepalingen en voorwaarden, welke de onderneming beheerschen; dat hij daarna als feit stelde dat de afrekening van gezegde werken door hem was opgemaakt geweest, zich stipt naar die, bij overeenkomst verbindende, bepalingen en voorwaarden gedragende, en dat de som, welke aan den verweerder toekomt, aldus berekend, dat bepaald bedrag beliep;

Overwegende, dat uit de vaststellingen van het arrest blijkt, dat de Staat, in de uitvoering van ambtswege der werken, zich werkelijk, zooals hij het beweert, gedragen heeft naar de voorschriften van het algemeen lastenkohier; dat het arrest na aldus geantwoord te hebben op het eerste deel van de hiervoren aangehaalde conclusies, het tweede deel

onbeantwoord laat; dat, inderdaad, de rechter zonder te erkennen of te ontkennen, dat de door den Staat overgelegde afrekening opgemaakt werd volgens die reglementaire voorschriften, verzuimt in feite of in rechte de redenen op te geven welke hem de grondslagen van de berekening van den Staat, grondslagen door deze voorgesteld als de eenig regelmatige en strikt bindende, heeft doen verwerpen om ze door andere te vervangen;

Overwegende, dat dit gemis aan antwoord op dat punt van de conclusies een gebrek aan redenen uitmaakt en een schending van artikel 97 der Grondwet, in het middel aangeduid;

Over het tweede middel : schending van artikel 97 der Belgische Grondwet, doordat het bestreden arrest, de beslissing van den eersten rechter op dat punt bekrachtigende, den aanlegger in verbreking veroordeeld heeft om aan den verweerder in verbreking de som te betalen van 71.815,65 frs., die volgens het vonnis a quo, verschuldigd zou erkend geweest zijn, zonder de conclusies van den aanlegger in verbreking te hebben beantwoord, conclusies, welke het aldus zonder reden heeft afgewezen, en waarbij die erkenning in feite betwist wordt en waarbij beweerd wordt dat zoo de rekening van den verweerder in werkelijkheid op dat bedrag was afgesloten geweest, de som van 10.020 frs. er diende van afgetrokken te worden, bedrag der geldstraffen, zoodat het aanbod van betaling van den Staat slechts over een som van 61.795,65 frs. had geloopt;

Overwegende, dat de eerste rechter den Staat veroordeeld had om aan den verweerder in verbreking de som te betalen van 71.815,65 frs.; dat de Staat vóór den rechter in hooger beroep hiertoe besloot dat die veroordeeling, in alle geval, zou verminderd worden tot 61.795,65 frs., daar het verschil, of 10.020 frs., door den verweerder moest gedragen worden als boeten wegens vertraging in de uitvoering der werken;

Overwegende, dat het arrest, zonder antwoord te geven op deze bewering, die evenmin door den eersten rechter in overweging was genomen, zich op dat punt beperkt tot de bekrachtiging van het vonnis a quo en den Staat definitief veroordeelt om de geheele som te betalen; dat het weliswaar het recht van den Staat op vergoeding voorbehoudt, doch dat dit voorbehoud slechts betrekking heeft op andere sommen, welke de Staat zou kunnen gehouden zijn aan de tegenpartij te betalen;

Dat het middel dus gegrond is;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest, behalve voor zover het de vordering van den verweerder ontvankelijk en den eisch van deze, strekkende tot de ontbinding ten laste van den Staat van de tusschen partijen gesloten overeenkomst, gegrond verklaart;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op den kant van het gedeeltelijk vernietigd arrest;

Veroordeelt den verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak aldus omschreven naar het Hof van Beroep te Gent.

(1) Vgl. R. van Lennep : De motiveering van vonnissen en arresten, 2de druk, 1946, blz. 19.

HOF VAN VERBREKING

2de kamer. — 5 September 1946.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever : M. Smetryns.

Eerste Advocaat-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

VERKEERSREGELING. — LANGS RAILS VOORTBEWEGENDE VOERTUIGEN. — RECHT VAN VOORRANG. — OMVANG VAN DIT RECHT.

Het door de wet aan de langs rails voortbewegende voertuigen toegekend recht van voorrang beteekent niet, dat de geleider van een dergelijk voertuig ontslagen is van de verplichting om alle door de wet en de omstandigheden gevoden voorzorgsmaatregelen in acht te nemen.

Trouwers en N.M. Buurtspoorwegen t/ Spryt.

Gelet op het bestreden vonnis door de Correctionele Rechtbank te Tongeren, zetelende in beroep, op 4 Juli 1944 gewezen;

A. Wat de voorziening van eischer Trouwers betreft :

Over het eenig middel tot verbreking : Overtrekking van artikel 21, al. 4, van het Koninklijk Besluit van 24 Mei 1913 betreffende het politie-reglement aangaande de uitbating der buurtspoorwegen; van artikel 26 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 betreffende het algemeen reglement op de vervoerspolitie, gewijzigd door artikel 5 van het Koninklijk besluit van 17 Januari 1936; der artikelen 9, 2° littera a, en 10 van het besluit van 8 Juli 1941, hetwelk het algemeen reglement van vervoers- en verkeerspolitie wijzigt; van artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek en 3 der wet van 17 April 1878, die den voorafgaanden titel bevat van het Wetboek van Strafvordering en van artikel 97 der Grondwet,

doordat het aangevochten vonnis door de aan-neming der redenen van het vonnis a quo, na vastgesteld te hebben dat de buurttrein het voorkeursrecht om voorbij te rijden genoot, en dat het autoconvooi zich aan het kruispunt heeft vertoond wanneer de buurttrein nog slecht op 75 meter was en zich op den weg heeft gewaagd, als wanneer de buurttrein nog slechts op 60 meter afstand was nochtans beslist heeft dat verweerder in verbreking niet de minste fout had begaan of niet de minste onvoorzichtigheid, hem heeft vrijgesproken en den eisch der burgerlijke partij ongegrond heeft verklaard en daarentegen den eersten eischer in verbreking heeft veroordeeld om redenen die in tegen-spraak zijn met de hierboven bedoelde wettelijke bepalingen en die daarenboven onderlinge tegen-spraken bevatten, wat gelijk staat met afwezigheid van redenen;

Overwegende dat het voorrangrecht door de wet aan de zich op rails bewegende voertuigen toegekend niet den geleider van een dergelijk voertuig van de verplichting ontslaat al de door de wet en de omstandigheden geboden voorzorgsmaatregelen om een dreigende botsing te vermijden in acht te nemen;

Overwegende dat het bestreden vonnis derhalve bij een soevereine beoordeling van de verschillende omstandigheden der zaak heeft kunnen beslissen,

zonder de in het middel aangeduide wetsbepalingen te schenden noch zich zelf tegen te spreken, dat, niettegenstaande het aan de buurtspoorwegen toebehoorend voorrangrecht, eischer alleen de schuld van de aanrijding heeft te dragen, omdat zich bevindend op een afstand van zestig meter, wanneer verweerder de riggels van de tram overstak, de botsing met dezes autoconvooi had kunnen vermijden en zulks verwaarloosd heeft te doen;

En overwegende dat de substantieele of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de uitgesproken veroordeelingen overeenkomstig de wet zijn;

B. Op de voorziening van de N. M. der Buurtspoorwegen, burgerlijke partij;

Overwegende dat eischeres tot staving van haar voorziening geen ander middel inroept dan de aanlegger Trouwers en het Hof er geen van ambtswege opwerpt;

Om die redenen,

Verwerpt de voorzieningen;

Veroordeelt eischers tot de kosten en de eischeres tot een vergoeding van 150 fr. jegens Spruyt.

HOF VAN VERBREKING

1ste kamer. — 26 September 1946.

Voorzitter : M. Soenens

Raadsheer-verslaggever : M. de Cocqueau des Mottes.

Advocaat-generaal : M. Janssens de Bisthoven.

I. AANSPRAKELIJKHEID VAN PUBLIEK-RECHTERLIJKE PERSONEN. — BEVOEGDHEID VAN DER RECHTERLIJKE MACHT.

II. MIDDEL TOT VERBREKING. — GEPUT UIT EEN OVERBODIGE BEWEEGREDE VAN HET BESTREDEN ARREST. — NIET ONTVANKELIJK.

I. Zoodra een persoon beweert titularis te zijn van een gekrenkt burgerlijk recht en herstel van het geleden nadeel vraagt, mag en moet de rechterlijke macht kennis nemen van het geschil; zij is bevoegd om eventueel het herstel van het nadeel te bevelen, zelfs in het geval, dat de beweerde dader van het nadeel de staat, een gemeente of eenig andere publiekrechtelijke persoon is. De vraag, of een nadeelige daad vanwege een publiekrechtelijken persoon al dan niet geoorloofd is, betreft den grond der zaak en niet de bevoegdheid; het behoort aan den rechter dit geoorloofd karakter, dat de aansprakelijkheid uitsluit, te beoordeelen.

II. Het middel tot verbreking, geput uit een overbodige beweegreden van het bestreden arrest, is van belang ontbloot en derhalve niet ontvankelijk.

Gemeente Tervuren t/ Sté Centrale pour la Protection de la Pêche Fluviale en Belgique.

Gelet op het bestreden arrest op 27 Januari 1943 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het middel : schending van artikelen 31, 92, 93, 97, 107, 108 der Grondwet; 1, 75, 89, 90 der Gemeentewet; 1382, 1383, 1384 van het Burgerlijk Wetboek;

I. doordat het bestreden arrest verklaart dat de rechterlijke macht bevoegd is om kennis te nemen

van de vordering strekkend tot het bekomen van herstel voor het nadeel berokkend aan private eigendommen door het aanleggen eener riool, hoewel het de gemeente toekwam souverain te beslissen waar en hoe deze riool zou worden aangelegd, zulks zonder te onderscheiden of deze riool was aangelegd geworden zooals de gemeenteraad het had beslist, toen hij optrad in zaken van politie en hygiëne dan wel of de verwezenlijking niet overeenkomstig deze beslissing was,

dan wanneer er slechts kon fout bestaan die de aansprakelijkheid der gemeente betrof, indien de uitvoerende macht de door de souveraine macht getroffen beslissing op gebrekkige wijze had uitgevoerd, en daarentegen, zoo de riool was aangelegd geworden zooals souverain werd uitgevaardigd, de rechterlijke macht onbevoegd was om kennis te nemen van den eisch van dengene die zich benadeeld beweert; dat bijgevolg het aangevochten arrest onvoldoende gemotiveerd is,

II. doordat het bestreden arrest aan de rechterlijke macht bevoegdheid toekent om de door den gemeenteraad, binnen de perken der hem bij de wet toegekende macht handelend, getroffen beslissingen te beoordeelen, en beweert deze bevoegdheid te vinden in artikel 107 der grondwet om het voor een burgerlijk recht benadeelend, en dus schuldig, karakter der getroffene beslissing te laten afhangen van de doelmatigheid der inrichtingen waarvan zij op-richting en modaliteiten voorzien heeft,

dan wanneer in zake gemeentebelang, de gemeenteraad de souveraine macht is en zijne beslissingen ontsnappen aan de contrôle der rechterlijke macht, aan wie artikel 107 der Grondwet enkel de macht toekent na te gaan of de gemeenteraad de hem bij de wet toevertrouwde opdracht niet is te buiten gegaan;

III. doordat het bestreden arrest beslist « dat indien een administratieve overheid door, of ter gelegenheid van de uitvoering van een harer voorrechten, een schade aan den persoon of aan den eigendom van een burger veroorzaakt, dit feit een krenking uitmaakt van het burgerlijk recht en de kennisneming van het geschil dat uit deze krenking voorkomt, aan de rechtbanken toekomt », en zich bevoegd verklaart om kennis te nemen van het geschil, zonder te bevinden dat aanlegster in verbreking zou gehandeld hebben buiten de perken waarbinnen de wet hare werking toeliet,

dan wanneer de overheid, indien ze handelt binnen de perken waarin de wet hare werking toelaat en in de uitvoering harer bevoegdheid, handelt als souverain en geen enkel burgerlijk recht kan schenden, zelfs indien hare daad nadeelig was voor een private persoon, waaruit volgt dat de rechterlijke macht onbevoegd is om kennis te nemen van de vordering strekkend tot het bekomen van het herstel van een dergelijk nadeel;

Overwegende dat, zoodra een persoon, die zegt titularis te zijn van een burgerlijk recht, beweert dat dit recht gekrenkt werd, en hij herstel vraagt van het geleden nadeel, de rechterlijke macht mag en moet kennis nemen van de betwisting, en zij bevoegd is om, gebeurlijk, het herstel van het nadeel te bevelen, zelfs in geval de beweerde dader van het

nadeel de Staat, een gemeente of eenig andere publiekrechtelijke persoon is;

Overwegende dat de vraag of een nadeelige daad al dan niet geoorloofd is, den grond der zaak, en niet de bevoegdheid betreft; dat het den rechter zal behooren dit geoorloofd karakter, waarbij de verantwoordelijkheid wordt uitgesloten, te beoordeelen;

Overwegende dat in zijn eerste en derde onderdeel het middel zich beperkende bij de bewering dat de door de aanlegster gestelde daden van de souveraine beoordeeling dezer afhingen, en, bijgevo'g, geoorloofd waren, niet kan aangenomen worden;

Overwegende dat het middel, in zijn tweede onderdeel een overbodige beweegreden van het arrest bestrijdt; dat het dus van belang ontbloomt en, bijgevolg, niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening en veroordeelt de aanlegster tot de kosten en tot een vergoeding van 150 fr. jegens de verweerster.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

15 Februari 1944.

Voorzitter : M. Croonen.

O. M. : M. Terlinden.

Pleiters : Mrs J. Clymans en Wagemans.

DIRECTE BELASTINGEN. — WET VAN 29 AUGUSTUS 1919. — RECHTSTREEKSCHЕ INVORDERING TEGEN LASTGEVER. — NOODZAKELIJKHEID VAN EEN TITEL. — UITVOERBAAR VERKLAARDE ROL. — WETTELIJKE TITEL DER TAXATIE.

Indien de wet van 29 Augustus 1919 op de dranksluiterijen aan het beheer van financiën machtiging verleend heeft om de betaling der belastingen rechtstreeks tegen den lastgever in te vorderen, beteekent zulks niet, dat het beheer ontslagen is van de verplichting zich vooraf een titel te verschaffen. Geen belasting kan geëischt worden dan op grond van een uitvoerbaar verklaarde rol, welke de titel vormt van de taxatie (art. 51 der samengeschatte wetten). (1)

Cuykens Alfons t / Ontvanger der rechtstreeksche Belastingen te Lier.

Aangezien de eischer bij exploit van deurwaarder Ceulemans te Lier, d.d. 16 September 1942, den verweerder liet dagvaarden ten einde nietig en zonder waarde te hooren verklaren, het dwangbevel hem bij exploit van Ed. Nauwelaerts, deurwaarder der belastingen te Lier, beteekend den 2 September 1942, hem dienvolgens te hooren ontslaan van alle rechten en verhooging van rechten van hem geëischt, met veroordeeling van den verweerder in de kosten;

Aangezien de eischer laat gelden, dat bedoeld bevel van 2 September 1942 nietig is zoo naar den vorm als in den grond, vermits de taxatie, waarover het gaat, niet werd op de rol gebracht op zijn naam en dat deze rol niet werd uitvoerbaar verklaard tegen hem, zoodat er geen regelmatig uitvoerbare titel tegen hem bestaat;

dat overigens geheel de proceduur der taxatie tegen een derde gebeurde, zonder dat hij in zake werd geroepen, zoodat hij niet in gelegenheid werd

gesteld bezwaren er tegen in te brengen of verhaal er tegen in te stellen en dit overeenkomstig de artikelen 53 en 69 van de samengeordende wetten op de rechtstreeksche belastingen;

Dat eischer in ondergeschikte orde aanvoert dat Louis Van Hool nooit aangesteld is geweest, maar dat hij een gewoon huurder-klant is van de brouwerij welke hij — eischer — exploiteert;

dat hij eindelijk aanvoert, dat artikel 8 § 3 van de wet van 29 Augustus 1919 niet toepasselijk is op belastingen gelegd op de persoonlijke inkomsten van den exploitant der drankgelegenheden;

Wat het eerste middel betreft :

Aangezien uit de elementen der zaak en uit de overgelegde stukken blijkt, dat de rol op grond derwelke de besproken belasting gevorderd wordt ten laste van den eischer opgemaakt en uitvoerbaar verklaard werd op naam van belastingschuldige Louis Van Hool, zijn vertegenwoordigers, pachters, huurders, zaakvoerders, beheerders en borgen;

dat de eischer geen van deze hoedanigheden bezit;

dat weliswaar artikel 8 § 3 van de wet van 29 Augustus 1919 bepaalt, dat de « lastgever » aansprakelijk is voor de belastingen betreffende de slijterijen en dat bij gebreke van betaling door den « aangestelde », de « lastgever » rechtstreeks kan vervolgd worden; dat paragraaf 4 verder bepaalt, dat de brouwer- of drankhandelaar, wat betreft de slijterijen gehouden door andere personen in lokalen waarvan zij de eigenaars zijn of de voorname huurders en waar dranken verkocht worden, die door hem zijn bereid of waarin zij handel drijven, vermoed worden lastgever te zijn, behoudens het tegenbewijs;

Aangezien nochtans het begrip « lastgever » en « aangestelde » niet begrepen is in de hoedanigheden vermeld in de uitvoerbaar verklaring van de rol; dat verweerder tevergeefs aanvoert dat de eischer moet aanzien worden « als borg » naar luid van de verklaring, die hij op 24 December 1938 ondertekende;

dat inderdaad bedoelde verklaring geenszins het rechtsbegrip van « lastgever » en « aangestelde » wijzigt, vermits zij uitsluitend werd gedaan ter uitvoering van artikel 8 der wet van 29 Augustus 1919 en om het in paragraaf 4 bepaald vermoeden te bevestigen;

Aangezien de machtiging door bedoelde wet gegeven om de betaling der belastingen door een aangestelde verschuldigd rechtstreeks te vorderen tegen den lastgever, het beheer niet ontlast van de verplichting zich vooraf een titel tegen hem te verschaffen; dat inderdaad geen belasting mag geëischt worden dan op grond van een uitvoerbaar verklaarde rol, welke den wettelijken titel vormt van de taxatie;

Aangezien de bepalingen van de artikelen 2, 34, 35, 36, 37, 38, 40 en 41 der wet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord in openbare terechtzitting den heer Terlinden, Substituut Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verklaart het verzet ontvankelijk en gegrond, verklaart nietig en van

geenerwaarde het dwangbevel beteeënd aan eischer bij exploit van Ed. Nauwelaerts, deurwaarder der belastingen te Lier, d.d. 2 September 1942, bij gebrek van een geldigen titel;

Verwijst den verweerder in de kosten.

(1) Vgl. Marcel Feye et Charles Cardijn : Procédure fiscale Contentieuse, 1944, nrs 115 en 170.

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE BRUGGE

Raadkamer. — 17 Januari 1947.

Voorzitter : M. Axters.

Openbaar Ministerie : M. Van Balberghe.

Pleiter : Mr R. Ancot.

STRAFVORDERING. — TELASTLEGGING. — BE- TEEKENIS.

De telastlegging in den zin van art. 11 der B.W. van 19 September 1945, waaruit tijdelijke berooving van politieke rechten volgt, bestaat slechts wanneer tijdens het onderzoek door den Krijgsauditeur ingesteld, de verdachte is ondervraagd geweest en uit deze ondervraging blijkt dat hem een bepaalde misdaad of wanbedrijf tegen de veiligheid van den Staat wordt aangewreven.

O. M. t / Van Damme.

De Raadkamer,

Overwegende, dat het bewezen is dat er ten laste van den verdachte een bundel van onderzoek op het Krijgsauditoraat te Brugge bestaat; dat het eveneens bewezen is dat de verdachte op 8 November 1946 schriftelijk heeft aanvaard kandidaat te zijn voor de Gemeenteverkiezing der stad Brugge van 24 November 1946 en dat zijn naam voorkwam als 27ste kandidaat der lijst 6, op de bulletijnen vastgesteld door het Hoofdbureau den 10 November 1946;

Overwegende, dat luidens art. 11 a der B.W. van 19 September 1945, personen, die op den dag dat de kiezerslijsten definitief gesloten werden, hetzij op 18 Juli 1946, beschuldigd waren van misdaad of wanbedrijf tegen de veiligheid van den Staat, voorzien in de Hoofdstukken II en III van Titel I van Boek II van het Strafwetboek, noch als kiezer noch als kandidaat aan de verkiezingen mogen deelnemen;

Overwegende, dat de enkele opening van een onderzoek uit hoofde van dergelijke feiten door het Krijgsauditoraat, noch zelfs de ondervraging van den verdachte, in deze hoedanigheid, door den Krijgsauditeur of iemand door hem daartoe afgevaardigd, volstaat om een burger, zelfs tijdelijk van zijn politieke rechten te berooven; dat in den zin van art. 11 van de B.W. van 19 September 1945, evenals in deze der B.W. van 17 Januari 1945, uit de ondervraging van den verdachte moet blijken « dat een bepaalde misdaad of wanbedrijf aan den verdachte wordt aangewreven »; (Kortg. Brugge, 26 November 1945 in zake Clicteur t/Dienst van het Sekwester);

Overwegende, dat uit de eenige ondervraging, waaraan de verdachte door den substituut van den Krijgsauditeur op 24 Mei 1946 werd onderworpen, geenszins blijkt dat hem een bepaalde misdaad of

wanbedrijf werd toegeschreven, zooals ten andere door den onderzoekenden magistraat wordt bevestigd;

Overwegende, dat het dientengevolge ten onrechte is dat de Krijgsauditeur op 20 November 1946 aan het Stadsbestuur van Brugge heeft laten weten, in uitvoering van art. 5 van het besluit van den Regent van 12 November 1945 en van art. 11 a der B.W. van 19 September 1945, dat de verdachte aan de verkiezingen van 24 November 1946 als kiezer of als kandidaat geen deel mocht nemen;

Overwegende, dat derhalve de bestanddeelen van het wanbedrijf van art. 11 en 12 der B.W. van 19 September 1945 hier niet aanwezig zijn;

Bij toepassing van art. 128 W.S.V.;

Stelt den verdachte buiten vervolg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5de Kamer. — 29 November 1945.

Voorzitter: M. Anthonis.

Pleiters: Mrs Van Scharen en Josse Mertens.

SLUIKHANDEL. — VERSCHULDIGDE RECHTEN EN BOETEN. — STRAFRECHTELIJKE VERVOLGINGEN. — TRANSACTIONEEL VOORSTEL VAN HET BEHEER TOT REGELING. — GESTELDE TERMIJN VOOR AANVAARDING. — STILZWIJGEN VAN BESCHULDIGDE. — TRANSACTIONEELE OVEREENKOMST. — GEEN VERJARING.

Wanneer ter gelegenheid van een sluikschon invoer een P.V. wordt opgesteld, door overtreder een waarborg voor eventueel verschuldigde rechten en boeten wordt gestort en door het beheer van douanen en accijnzen een transactioneel voorstel tot uiteindelijke regeling wordt gedaan, mag beschuldigde zich later niet beroepen op de verjaring om terugbetaling van den door hem gestorten waarborg te vorderen, indien bij het voorstel van het beheer een termijn van aanvaarding was gesteld met de bepaling dat zijn stilzwijgen als overeenkomst zou worden aangezien. In zulk geval is er inderdaad een volledige transactionele overeenkomst tot stand gekomen.

Van der Waal t/ Belgische Staat (Douanen en accijnzen)

Gezien de stukken van het geding en namelijk de dagvaarding d.d. 4 November 1943 geboekt; gelet op de art. 2, 34 tot 37, 41 en 68 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Gehoord de partijen;

Aangezien aanlegger de teruggave vraagt van een bedrag groot 69.965,05 frank, dat op 14 Juni 1940 aan den Heer Ontvanger der tolrechten te Wuestwezel werd gestort, als waarborg der gebeurlijk verschuldigde rechten en boeten, gevolg aan een proces-verbaal lastens aanlegger wegens sluikschon invoer van 7.029 kg. kaas;

Aangezien aanlegger gelden doet dat er geen ander gevolg gegeven werd aan gezegd proces-verbaal, dat heden de overtreding van sluikimport verjaard is als nooit bestaan hebbend moet worden aanschouwd en bijgevolg er noch strafrechterlijke, noch burgerlijke gevolgen kunnen voor weerhouden worden, hij geeft wel toe dat er hem op 6 September 1940 een trans-

actioneel voorstel tot eindelijke regeling werd overgemaakt, maar dat hij dit niet aanvaard heeft, dat hij ook toegeeft dat de douanenrechten het statistiekrecht en de overdrachtaks niet verjaard zijn en bijgevolg zich akkoord verklaart dat de teruggave der geconsigneerde som van 69.965,15 frank mag herleid worden op 58.201,— frank, hetzij onder aftrek van 11.764,05 frank voor douanenrechten, overdrachtaks en statistiekrecht die hij aanbiedt te voldoen;

Aangezien de B. S. beweert dat het transactioneel voorstel van 6 Sept. 1940 moet aangezien worden als door aanlegger aanvaard geweest te zijn, vermits hem door dit voorstel een termijn van aanvaarding was opgelegd met stipulatie dat zijn stilzwijgen zou worden aangezien als overeenkomst en hij in de omstandigheden der zaak de verplichting had te antwoorden om bij het bestuur de overtuiging niet te laten grondvatten dat hij aanvaardde en de vervolgingen konden stopgezet worden zonder de rechten van het Beheer in het gedrang te brengen;

Aangezien het stelsel van het Beheer dient te worden bijgetreden om reden uit alle de omstandigheden en documenten der zaak blijkt, dat er degelijk tusschen partijen eene volledige transactionele overeenkomst tot stand is gekomen;

Aangezien het niet opgaat vol te houden dat enkel door het schrijven van het Beheer in dato 6 September 1940 een transactioneel voorstel is gedaan, dat nooit in terminis is aanvaard geweest om te besluiten dat er geen transactie is tot stand gekomen, want buiten deze omstandigheden zijn er in zake verschillende andere elementen van het allergrootst belang welke allen samen hebben geloopt om de ingeroepen transactie op te bouwen en den eindelijken titel ten uitvoer te leggen;

Aangezien inderdaad op 12 Juni 1940 aanlegger poogde over Wuestwezel 7.029 kg. Hollandsche harde gegiste kaas sluiks in te voeren bij middel van twee autocamions, de feiten werden onbetwistbaar bestatigd en erkend, proces-verbaal werd ten laste van aanlegger opgemaakt en de overtreding vastgesteld wegens sluikimport, koopwaar en vervoermiddelen werden in beslag genomen;

Aangezien aanlegger zich hoofdens deze feiten blootstelde aan eene gevangenisstraf van minstens 4 maanden en eene boete van 58.201 frank, hetzij 10 maal de douanerechten, met subsidiaire gevangenisstraf, de verbeuring der koopwaar en der twee camions, onverminderd het douanerecht, de vervolgingskosten, de overdrachtaks van 5.943 frank, de fiscale boete van 2 maal de overdrachtaks, het statistiekrecht en de boete van dit recht;

Aangezien het op dit oogenblik zelve is dat tusschen het Beheer en aanlegger den grondslag der ingeroepen transactie werd gelegd, inderdaad op vraag van aanlegger werd door de verbalisanten aangeboden hem terug in het bezit te stellen der koopwaren en vervoermiddelen mits storting eener borgsom van 69.965,05 frank om de betaling der rechten en boeten te verzekeren. Op dit oogenblik en door deze dading liet dan het Beheer koopwaar en vervoermiddelen vrij en werd alzoo afgezien van het recht de verbeurdverklaring er nog later van te vervolgen en aanlegger door het neerleggen der borgsom erkende in principie rechten en boeten ver-

schuldigd te zijn, welke door de berekening der borgsom vertegenwoordigd waren;

Aangezien men dus hier reeds staat voor eene ware transactie, beide partijen zien ofwel af van zekere hunner rechten of erkennen zekere van hunne verplichtingen als gevolg van de begane overtreding;

Aangezien het vanzelfsprekend is dat deze eerste overeenkomst door de verbalisanten tot stand gebracht door het Hooger Beheer moest worden goedgekeurd en ten eindelijkten titel worden aangenomen met dien verstande, dat het aan het Hooger Beheer behoorde te beslissen of ja dan neen gerechterlijke vervolgingen zouden ingespannen worden;

Aangezien het Beheer alzoo besliste dat het van de vervolgingen afzien zou indien zonder verdere betwisting de gestorte borgsom zou worden afgestaan in betaling der verschuldigde rechten en boeten; op 8 Oogst 1940 werd aanlegger hiervan op de hoogte gesteld en werd hem opmerkzaam gemaakt, dat indien hij met dit voorstel niet akkoord ging gerechterlijke vervolgingen zouden ingespannen worden;

Aangezien zonder antwoord van aanlegger op 6 September het Beheer voor de tweede maal aanlegger van deze beslissing verwittigde, er bijvoegende dat zonder antwoord van zijnentwege voor 30 September men uit zijn stilzwijgen afleiden zou dat hij de uitvoering der eidelijke transactioneele overeenkomst bijtrad;

Aangezien men uit al deze omstandigheden moet besluiten, dat de transactioneele overeenkomst haar oorsprong en eerste uitwerksel vond tijdens het opmaken van het proces-verbaal, waarbij de overtreding werd vastgesteld, de koopwaar en vervoermiddelen werden vrijgegeven en de borgsom gestort; dat de verdere dadingen van het Beheer hiervan enkel het noodzakelijk gevolg waren en dat aanlegger in de omstandigheden der zaak en gebonden door zijne principieele schuldenkenning bij het neerleggen der borgsom, de verplichting had de verdere ontwikkeling der gevolgen zijner overtreding gade te slaan, zijn stilzwijgen kon en moest in huidig geval als een definitief bijtreden op het voorstel van het Beheer aangezien worden;

Aangezien het overigens onbetwistbaar is dat het Beheer door zijn voorstel van eidelijke regeling gebonden was en tot geene strafrechtelijke vervolging meer kon overgaan, hadde er overigens anders gehandeld geweest als nu en strafrechtelijke gevolgen uitgelokt geweest na het voorstel van 6 September 1940, had aanlegger met recht kunnen doen gelden, dat de strafvordering door de dading van het Beheer uitgedoofd was;

Aangezien het tegen alle beginselen van recht indruischen zou zoo men moest aannemen dat van den eenen kant het Beheer gebonden zou geweest zijn door zijne loyale en gunstige houding tegenover den overtreder en dat deze laatste door eene twijfelachtige houding aan te nemen gedurende het tijdstip van mogelijke strafrechtelijke vervolgingen, aan alle de gevolgen zijner overtreding zou ontsnappen niettegenstaande zijne oorspronkelijke schuld-erkenntnis en afgifte van borg bestemd om het Beheer te dekken na vrijgeving der sluiksche ingevoerde waar en vervoermiddelen;

Aangezien men bijgevolg oordeelen moet dat tusschen aanlegger en verweerder eene volledige transactie tot stand gekomen is vanaf 14 Juni 1940, bestatigd door het op dien datum ten laste van aanlegger opgestelde proces-verbaal, transactie welke definitief vereffend is geweest door stilzwijgende toestemming van aanlegger op het eindvoorstel van 6 September 1940;

Om deze redenen,

Verklaart de vraag van aanlegger ongegrond, wijst hem er van af en veroordeelt hem tot de kosten van het geding. Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorrang trots alle verhaal en zonder borgstelling.

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE OUDENAARDE

4de Kamer. — 6 December 1945.

Voorzitter: M. W. De Groote.
O.M.: M. G. Dierick.

Pleiters: Mrs De Gezelle, V. Driessche en V. d. Maeren.

I. AMNESTIE-BESLUITWET VAN 20 SEPTEMBER 1945. — UITDOOING DER PUBLIEKE VORDERING VOOR STRAFBARE FEITEN GEPLEEGD TUSSEN 29 MEI EN 1 NOVEMBER 1944. — ART. 1-2. — VEREISCHTEN. — TOEPASSING. — BEVOEGDHEID VAN DE CORRECTIONEELE RECHTBANK.

II. ART. 5 DER BESLUITWET VAN 20 SEPTEMBER 1945. — BESCHERMING DER RECHTEN VAN DERDEN. — AANSTELLING VAN BURGERLIJKE PARTIJ VOOR DE CORRECTIONEELE RECHTBANK. — NA INWERKINGTREDING VAN DE BESLUITWET. — NIET MEER ONTVANKELIJK. — BURGERLIJKE RECHTBANK NOG ALLEEN BEVOEGD.

III. KOSTEN VAN AANSTELLING DER BURGERLIJKE PARTIJ. — TEN LASTE VAN DEN STAAT. — AMNESTIE IN HET BELANG VAN DEN STAAT.

I. De besluitwet van 20 September 1945 voorziet de uitdooving der publieke vordering door amnestie voor strafbare feiten, gepleegd tusschen 29 Mei 1940 en 1 November 1945, op voorwaarde, dat de uit te spreken gevangenisstraf ten hoogste twee jaar bedraagt. De correctioneele rechtbank is bevoegd bij toepassing van art. 2 van de besluitwet de publieke vordering voor uitgedoofd te verklaren.

II. Art. 5 der besluitwet van 20 September 1945 bepaalt, dat de amnestie niet tegen de rechten van derden mag indruischen. De eisch eener burgerlijke partij voor de correctioneele rechtbank is evenwel niet meer ontvankelijk na de inwerkingtreding van de besluitwet. De vordering wegens schadevergoeding op grond van de strafbare feiten moet in zulk geval voor de burgerlijke rechtbank gebracht worden.

III. Daar amnestie in het belang van den staat wordt afgekondigd behoort het, dat de kosten der burgerlijke partijaanstelling voor de correctioneele rechtbank ten laste van den staat worden gelegd.

O.M. en Spranger t / Sanglan, Haelterman, V. Heghe B.
en Van Heghe A. M.

Verdacht van :

A. Als medeplichtige om onderrichtingen gegeven te hebben om het feit te plegen met voorbedachten rade, vrijwillig slagen of verwondingen te hebben toegebracht aan De Cock André, De Cock Remi, De

Cock Lucien, Sprangers Leopold, Sprangers Jan, welke slagen of verwondingen een ziekte of onbekwaamheid tot persoonlijken arbeid hebben veroorzaakt bij Sprangers Jan;

B. Bij nacht door twee of meer personen en in oorlogstijd veldvruchten, die nog niet los van den grond waren, te hebben geroofd ten nadeele van De Cocker Cyriel;

Te Herzele den 28/29 Juni 1944;

Gezien het bevel der raadkamer dezer rechtbank in dato 27 October 1944 bij hetwelk de beklaagden voor deze correctionele rechtbank verzonden werden;

Na de voorbereidende instructie, bevelen bij artikel 190 van het wetboek van strafvordering;

Na de beklaagden behoorlijk ondervraagd en gehoord te hebben, die verklaard hebben vrijwillig te verschijnen voor de 4e kamer, samengesteld uit een rechter;

Gehoord Mr De Gezelle betreffende zijn besluiten namens de burgerlijke partij, en den heer Dierick, Substituut-Procureur des Konings, concludeerend tot de toepassing van artt. 1-2 der Besluitwet van 20 September 1945;

Gehoord Mr Van Driessche, advocaat te Herzele, raadsman van 1, 3e en 4e beklagde, en Mr Vander Maeren, advocaat te Oudenaarde, raadsman van den 2en beklagde,

Waarop de rechtbank :

I. — Wat de publieke vordering betreft :

Aangezien de feiten gepleegd werden tusschen 29 Mei 1940 en 1 November 1944;

Aangezien de feiten ten laste gelegd van de beklagden zijn bewezen; dat ze slechts moeten gestraft worden met boete en gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar;

II. — Wat de ontvankelijkheid van den eisch der burgerlijke partij betreft :

Overwegende, dat art. 5 der besluitwet van 20 September 1945 beschikt, dat de amnestie niet mag aangevoerd worden tegen de rechten van derden;

Overwegende, dat dit beginsel echter beperkt blijft tot de burgerlijke gedingen, die voor de inwerkingtreding van de amnestiewet reeds voor de straf-rechten aanhangig werden gemaakt; (Zie Brussel, 27 November 1919, Rev. dr. pén. 1920, 24, 117, 123; Corr. Brussel, 2 Februari 1920, Rev. dr. pen. 1920, 123; Verbr. 16 Maart 1920, Pas. 1920, I, 95; Verbr. 23 Nov. 1920, Pas. 1921, I, 154);

Overwegende evenwel dat de besluitwet van 20 September 1945, waarbij amnestie wordt verleend voor zekere misdrijven, reeds was afgekondigd toen de benadeelde aan het strafrecht de kennisneming van zijnen eisch had opgedragen;

Overwegende, dat de eisch van den benadeelde als burgerlijke partij voor de correctionele rechtbank derhalve niet meer ontvankelijk is; dat alleen de burgerlijke rechtbank nog bevoegd is om over de vordering van den benadeelde te beslissen; (Zie Pand. Belges, Ve Action civile, n° 271; Pand. Belges, Ve Amnestie, n° 53, 54; Openingsrede van den Heer Advocaat-generaal Tahon, Hof van Beroep te Luik, 15 September 1939, blz. 16 in fine; Studie van den Raadsheer R. Morelle, Belg. Jud. 1919, kol. 1233;

Haus, Proc. dr. pénal, t. II, n° 1849; Dalloz, 1849, I, 125; Fr. Verbr., 7 Mei 1920, D. P. 1921, 0, 6 (A contrario); Fuzier-Herman, Rép. Ve Amnestie n° 368 en ref.);

Overwegende dat zoo de burgerlijke partij, wegens de amnestie der feiten, voorzien in de openbare vordering, niet ontvankelijk wordt verklaard de kosten harer aanstelling evenwel ten laste moeten gelegd worden van den Staat, in wiens belang de amnestie afgekondigd werd; (Zie Pand. Belges, Ve Amnestie loc. cit.; Ber. Brussel, 13 Juli 1922, rev. dr. pénal, 895; Verbr. 16 Maart en 23 November 1920, supr. cit.);

Om deze redenen :

Alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Gezien art. 1-2 der Besluitwet van 20 September 1945, waarvan de heer Voorzitter lezing heeft gegeven;

Rechtsdoende op tegenspraak, verklaart de vervolgelingen uitgedoofd door amnestie;

Verklaart den eisch der burgerlijke partij niet ontvankelijk;

Kosten ten laste van den Staat.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

1ste Kamer. — 29 October 1946.

Rechters: MM. Deckers, De Haes, Alexander.

Referendaris: M. Naulaerts.

I. NIETIGHEID VAN EXPLOOT. — ART. 173 W.B.R.
II. SEQUESTER. — NIET ONTVANKELIJKHEID VAN EISCH TEGEN GESEQUESTREERDE.
III. SEQUESTER VAN VIJANDELIJKE GOEDEREN. — BELGISCHE, GEALLIEERDE OF NEUTRALE SCHULDEISCHERS. — RECHT OP BETALING. — VOORWAARDEN.
IV. BIJHUIS VAN EEN VIJANDELIJKE VENNOOTSCHAP. — ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID. — NOCH EIGEN PATRIMONIUM. — GEEN VORDERING TEGEN SEQUESTER.

I. De nietigheid van het exploit kan slechts worden tegengesteld, wanneer het verzuim de belangen van de wederpartij schaadt.

II. De Dienst van het Sequester is alléén bevoegd om zich tegen de vorderingen betreffende de onder sequester gestelde goederen, rechten en belangen te verdedigen.

III. De Belgische, geallieerde of neutrale schuldeischers kunnen de afrekening hunner schuld enkel bekomen onder voorwaarde het bewijs te leveren dat zij recht hebben in het bijzonder betaling te bekomen op de gesequesteerde goederen; om van dit recht te genieten, moet het sequester op gansch het vermogen van den schuldenaar slaan, of op een deel van dit vermogen met een zakelijk recht ten bate van de schuldeischers bezwaard.

IV. Is niet gegrond de eisch ingesteld door een geallieerde schuldeischer tegen den sequester van een bijhuis van een vijandelijke vennootschap in België, wanneer dit bijhuis, zonder rechtspersoonlijkheid in België, geen eigen patrimonium heeft.

N. V. Nederlandsche Rijnvaartvereniging t / N. V. Gelderland en Dienst van het Sequester.

De Rechtbank,

Overwegende, dat de gedaagden bij exploit van 29 November 1949 ten verzoeken van eischeres zijn gedagvaard ten einde bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, solidair, in solidum, althans de eene bij gebreke van de andere, te worden veroordeeld om aan de eischeres te voldoen de som van 136,50 fl. H., om te zetten in Belgische munt, wegens sleeploon verschuldigd door het sleepen van het schip « Emma Elisa » van Gent naar Dordrecht den 24n Juni 1944, met en benevens de gerechtelijke interesten en de proceskosten;

Overwegende, dat de Dienst van het Sequester de nietigheid van het exploit heeft tegengeworpen, omdat de N. V. Gelderland haren maatschappelijken zetel heeft te Rotterdam en werd gedagvaard als hebbende haren maatschappelijken zetel te Antwerpen;

Dat dit middel niet is gegrond; dat tusschen partijen is buiten geschil, dat de N.V. Gelderland haren maatschappelijken zetel heeft te Rotterdam en een bijhuis te Antwerpen; dat blijkens art. 69 6° W. Pr., de vreemde vennootschappen mogen worden gedagvaard aan haar bijhuis in België; dat — bijaldien ook de dagvaarding casu quo niet uitdrukkelijk vermeldt, dat de gedaagde vennootschap haren maatschappelijken zetel heeft te Antwerpen en aan haar bijhuis te Antwerpen werd gedagvaard — dit verzuim nochtans de belangen van de wederpartij niet heeft kunnen schaden (vermits deze geen oogenblik heeft kunnen twifelen omtrent de persoonlijkheid van de gedaagde) en dus de nietigheid van het exploit niet kan medebrengen (art. 173 W. Pr.);

Overwegende, dat de eisch niet is ontvankelijk tegenover de N.V. Gelderland, wier goederen zoo in België als in Holland onder het sequester der vijandelijke goederen werden gesteld;

Dat dusdanige sequestratie den onder sequester gestelden persoon het recht ontnemt over zijne goederen te beschikken en ze te beheeren; dat de Dienst van het Sequester in de plaats is gesteld wat betreft de uitoefening van die rechten;

Dat de onttrekking van die rechten ten voordeele van den Dienst van het Sequester ten gevolge heeft, dat deze alléén gerechtigd is om de vorderingen betrekkelijk de onder sequester gestelde goederen, rechten en belangen uit te oefenen en om zich tegen gelijkaardige vorderingen van derden te verdedigen (Brussel, 26 Januari 1920, Pas. II, 109; Verbr. 22 April 1921, Pas. I, 355; Kph. Brussel, 13 Juli 1946, J. T., 461);

Overwegende, dat de Dienst van het Sequester wijders heeft ingebracht, dat de Belgische en Nederlandsche schuldeischers de betaling van hun schuldvorderingen op de in België onder sequester gestelde vijandelijke goederen slechts kunnen eischen, onder voorwaarde het bewijs bij te brengen, dat zij het recht hebben in het bijzonder betaling te bekomen op de gesequestreerde goederen, m.a.w. indien het sequester zich tot het gansche vermogen van den debiteur uitstrekt of tot een deel van dit vermogen, dat met een zakelijk recht ten bate van den schuldeischer is bezwaard; dat de gewone schuldeischers derhalve hun rechten niet kunnen uitoefenen op de in België onder sequester gestelde goederen van een

bijhuis van eene in het buitenland gevestigde vijandelijke vennootschap;

Overwegende, dat de sequestratie van vijandelijke goederen, rechten en belangen, voorzien bij de besluitwet van 23 Augustus 1944, is een politieke maatregel, getroffen ten voordeele van den Staat, met het doel de rechten van den Staat op de door Duitschland verschuldigde herstellingen te vrijwaren;

Overwegende, dat de Dienst van het Sequester in opdracht heeft de onder sequester gestelde goederen en belangen te bewaken, te bewaren en te beheeren; dat hij tevens werd gelast, tot een bedrag gelijk aan het actief der goederen onder sequester, de verbintenissen van den onder sequester gestelde jegens den Staat, de openbare machten, de Belgische, geallieerde of onzijdige schuldeischers te vervullen, en het recht heeft verkregen te dien einde niet vergankelijke goederen te gelde te maken (art. 8 B. W., 23 Augustus 1944);

Overwegende, dat dit artikel 8 niet kan worden verklaard in dien zin, dat de Dienst van het Sequester absoluut alle Belgische, geallieerde of onzijdige schuldeischers moet uitbetalen, zelfs wanneer de sequestratie slechts betrekking heeft op zekere elementen van het actief, toebehoorende aan onderdanen van eene vijandelijke natie, die hun bijzonderste instelling op vijandelijken of op vreemden bodem hebben; dat het toch in de bedoeling van den wetgever niet kan hebben gelegen, ten bate van die schuldeischers en ten nadeele van 's lands belangen, een voorrecht op de onder sequester gestelde goederen te vestigen, wanneer de strekking van de bedoelde besluitwet is geweest een waarborg te vestigen om de rechten van den Staat te vrijwaren, en die waarborg slechts kon worden samengesteld uit de goederen, die zich op het Belgisch grondgebied bevinden;

Dat derhalve de Belgische, geallieerde of neutrale schuldeischers van den gesequestreerde de afrekening hunner schuldvordering enkel kunnen bekomen onder voorwaarde het bewijs te leveren dat zij recht hebben in het bijzonder betaling te bekomen op de gesequestreerde goederen; dat dit recht zal bestaan indien het sequester ofwel gansch het vermogen van den schuldenaar omvat, ofwel is gevestigd op een deel van dit vermogen, dat met een zakelijk recht ten bate van den schuldeischer is bezwaard (Verbr., 6 Mei 1926, Pas. I. 364);

Overwegende, dat tusschen partijen is buiten geschil, dat het bijhuis van de N.V. Gelderland te Antwerpen geene rechtspersoonlijkheid heeft, die haar onderscheidt van de te Rotterdam gevestigde vennootschap; dat, nu dit bijhuis geene fictieve persoonlijkheid bezit, die het bekwaam maakt om rechten en verplichtingen te hebben, het ook geen eigen patrimonium heeft en geen eigen debiteurs kan hebben; dat het gevolg hiervan is, eensdeels dat de sequestratie van het bijhuis te Antwerpen die onbeschikbaarheid medebrengt van de goederen en belangen van de N.V. Gelderland, die zich in België bevinden, anderdeels dat die vennootschap of het vreemde sequester, dat gansch het vermogen van die vennootschap omvat, gehouden is door het bijhuis aangegane verbintenissen uit te voeren;

Overwegende, dat de eischeres onder de geseques-

treerde goederen geen persoonlijk tegoed heeft, dat zij zou kunnen opvorderen; dat zij slechts een gewone schuldvordering ten opzichte van de N.V. Gelderland kan doen gelden; dat niet is gesteld, veelmin bewezen dat de gesequestreerde goederen, ingevolge eene wetsbeschikking, bij voorrecht zouden zijn bestemd voor de voldoening van de schuldvordering der eischeres;

Dat mitsdien de eisch tegenover den Dienst van het Sequester niet is gegrond;

Gezien artt. 2, 24 en 40 van de wet van 15 Juni 1935;

Verklaart den eisch niet ontvankelijk tegenover eerste gedaagde en niet gegrond tegenover tweede gedaagde; verwijst eischeres in de proceskosten, tot de uitspraak aan zijde van tweede gedaagde op 5,— frank begroot.

VREDEGERECHT TE LEUVEN

1ste Kantón. — 23 Maart 1946.

Vrederechter: M. Veltkamp.

I. MEDE-EIGENDOM. — VERHURING DOOR EEN DER MEDE-EIGENAARS. — STILZWIJGEND MANDAAT DER ANDERE MEDE-EIGENAREN. — GELDIGHEID.

II. STILZWIJGEND MANDAAT. — BEWIJS.

I. *De verhuring van een onverdeeld goed door een der mede-eigenaars krachtens stilzwijgend mandaat van de andere mede-eigenaars is geldig.*

II. *Het stilzwijgend mandaat wordt bewezen door feiten, waarvan het bestaan niet wordt betwist.*

Godts t / Decupere.

Aangezien eischer verweerder gedagvaard heeft om veroordeeld te worden het huis te Pellenberg, Pleinstraat, 13, dat hij betreft, alsook drie perceelen land, die hij bebouwt en gelegen te Pellenberg, beschreven in de dagvaarding, ter vrije beschikking te stellen van eischer, en wegens schadevergoeding voor het uitkappen van een eik tot betaling van eene som van 5.000 — frs.;

Aangezien eischer verklaart, dat verweerder kwestieus huis en landerijen betreft en uitbaat zonder titel noch recht; aangezien verweerder beweert het litigieus huis en de betwiste perceelen sedert 1 October 1943 van de erfgenamen van wijlen Ludovicus Godts in huur te hebben genomen; dat hij de Weduwe en de erfgenamen van Lud. Godts in vrijwaring geroepen heeft, ten einde de vordering tegen hem door eischer ingespannen te doen staken, en bij gebreke dit te doen hen te hooren veroordeelen om te voldoen aan al hetgene bij dit vonnis ten behoeve van Georges Godts zou worden uitgesproken, bovendien om de invrijwaring geroepen te hooren veroordeelen om aan verweerder eene som van 30.000,— frs. te betalen;

Aangezien Sylvina Van Bever aan verweerder op 2 November 1944 kwijtschrift gaf voor de landhuur 1944 en op 18 November 1945 voor 34 Ha. landhuur voor het jaar 1945; dat zij daarenboven kwijtschrift gaf voor de huishuur tot December

1945; hieruit blijkt onbetwistbaar, dat Sylvina Van Bever aan verweerder landerijen en huis in huur gegeven heeft;

Aangezien eischer opwerpt dat deze huur nietig is en hem in geen geval kan tegengesteld worden, daar hij kwestieuze goederen overgenomen heeft ingevolge de wet op de kleine erfenissen en dat luidens artikel 883 B.W. hij geacht wordt alleen en onmiddellijk te zijn opgevolgd in al de goederen die in zijn kavel begrepen of die hem bij veiling toegewallen zijn en nooit den eigendom der andere goederen van de nalatenschap te hebben gehad;

Aangezien hieromtrent dient opgemerkt dat de huur van een andermans zaak niet nietig is, omdat de huur is een persoonlijk recht en geen zakelijk recht;

Aangezien het Verbrekingshof bij arrest van 4 December 1941 (Pas. 1941, I, 443) beslist heeft dat de huur op andermans zaak toegestaan niet nietig is, dat een onverdeelde zaak wettig in huur kan gegeven worden door een der gemeenschappelijke bezitters, zonder de toestemming der andere;

Aangezien eischer te vergeefs opwerpt, dat luidens artikel 577bis van het B.W. buiten de daden van enkel behoud en van voorloopig beheer andere daden van beheer en daden van beschikking slechts geldig zijn, wanneer al de mede-eigenaars hunne medewerking verleenen, daar deze wetsbeschikking als voorwerp heeft de betrekking tusschen mede-eigenaars te regelen en dat zij vreemd blijft aan de verhouding tusschen mede-eigenaars en derden, dewelke aan het gemeen recht onderworpen blijven;

Aangezien Sylvina Van Bever stilzwijgend door hare kinderen: den eischer en de in vrijwaring geroepene Maurice Bodts en Eduard Godts gelast werd met het beheer der onverdeelde goederen; dat inderdaad dit niet betwist wordt door Maurice Joseph Godts en Eduard Godts verklaart zich niet bekommerd te hebben wat betreft de onverdelheid toen deze nog bestond, daar hij niet ter plaatse was; dat Sylvina Van Bever en eischer het litigieuze huis hebben bewoond, respectievelijk tot in September en begin November 1943; dat verweerder het huis is komen bewonen en het land heeft uitgebaat aanstonds nadat Sylvina Van Bever en eischer ze verlaten hadden; dat eischer de gemeente is blijven bewonen en dat noch hij noch zijne broeders zich verzet hebben tegen de litigieuze verhuring noch protest hebben aangeteekend tegen het feit dat Sylvina Van Bever, hun moeder, den huurprijs ontving;

Aangezien deze feiten bewijzen, dat Sylvina Van Bever gehandeld heeft krachtens stilzwijgende toestemming harer kinderen;

Aangezien verweerder aldus huurder is der litigieuze goederen;

Wat betreft de schadevergoeding voor het uitkappen van een eik:

Aangezien verweerder betwist ooit een eik toebehoorende aan eischer of aan zijne onverdeelde mede-eigenaars uitgekapt te hebben; dat eischer dit niet bewijst; dat deze eisch bijgevolg niet gegrond is;

Wat betreft de in vrijwaring geroepen:

Aangezien verweerder zijne rechten als huurder

erkend ziet; dat er dus geen aanleiding bestaat om hen te veroordeelen verweerder te vrijwaren van de veroordeeling tegen hem uitgesproken;

Geven akte aan verweerder, dat hij deze eisch in ieder zijner onderdeelen en tegen ieder der partijen schat op meer dan 3.000,— frs.;

Verklaren de eischen van eischer ongegrond, wijzen hem er van af;

Verwijzen hen tot alle kosten van het geding, inbegrepen de kosten van invrijwaring roeping;

Verklaren huidig vonnis uitvoerbaar niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

Nota :

In de beweegredenen van dit vonnis worden een aantal beginselen geformuleerd die, ofschoon zij op het te beslechten geschil eigenlijk niet van toepassing zijn, uiterst belangwekkend zijn.

- a) Vooreerst wordt vastgesteld, dat de verhuuring van een andermans zaak geldig is. De wetgever heeft inderdaad de bevoegdheid tot verhuuring — in tegenstelling tot de bevoegdheid tot verkoop — niet aan een bepaalde hoedanigheid gebonden. Ook de niet-eigenaar, en zelfs hij, die geen enkel recht op de verhuurde zaak kan doen gelden, kan een op zich zelf geldige huurovereenkomst aangaan als verhuurder. (Vgl. H. de Page, deel IV, nr 509.)
- b) De verhuuring van een onverdeeld goed kan slechts worden toegestaan door alle mede-eigenaars. Iedere mede-eigenaar heeft slechts het recht daden van enkel behoud en van voorloopig beheer te stellen. Een huurovereenkomst is geen daad van voorloopig beheer; zij kan bijgevolg alleen met de medewerking van alle mede-eigenaars geldig worden gesloten, behalve in geval van mandaat of zaakvoering. (Vgl. art. 577 bis, par. 5 en 6, B.W.) De verhuuring van een onverdeeld goed door een der mede-eigenaars, zonder de hoedanigheid van mandaat, is of zaakvoerder te bezitten, is evenwel geldig als verhuuring van een andermans zaak. (Vgl. H. de Page, deel IV, nr 510; Kluyskens: Zakenrecht, nr 94; Contracten, nr 202.) Een arrest van het Hof van Verbreking van 4 December 1941 (Pas. 1940, I, 443) heeft deze oplossing aanvaard. In het vonnis van het Viedegerecht van Leuven worden de beweegredenen van het arrest betreffende dit punt aangehaald.
- c) Het vonnis stipt verder aan — eveneens steunend op het arrest van 4 December 1941 — dat de verhouding tusschen mede-eigenaars en derden aan het gemeen recht en niet aan art. 577 bis B.W. (wet van 8 Juli 1924) onderworpen is. De bepaling van art. 577 bis B.W., volgens welke voor de daden van gewoon beheer en van beschikking de medewerking van alle mede-eigenaars vereischt is, beheerscht alleen de bestaande betrekkingen tusschen de mede-eigenaars van een onverdeelde zaak; zij is vreemd aan de betrekkingen tusschen deze personen en derden.

Deze verschillende principes speelden niet in het geval, dat aan de beoordeeling van den rechter was onderworpen. Zooals blijkt uit het vonnis geldt het hier een verhuuring van een onverdeeld goed door een der mede-eigenaars, krachtens stilzwijgend mandaat van de andere mede-eigenaars. Het bestaan van het stilzwijgend mandaat achtte de rechter bewezen door de aanwezigheid van een aantal feiten, die door de partijen niet werden tegengesproken. (Vgl. betreffende het stilzwijgend mandaat: H. de Page, deel IV, o.m. nrs 379 en 401.)

BIBLIOGRAPHIE

Prof. Mr. Dr. S. VAN BRAKEL: Grondslagen en Beginselen van Nederlandsch Internationaal Privaatrecht. Zwolle, N. V. Uitgeversmij W. E. J. Tjeenk Willink, 1946, 212 p.

Dit werk van Prof. Van Brakel, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, is de meest recente verhandeling over het Nederlandsch internationaal privaatrecht. Na een theoretisch gedeelte, waarin de belangrijkste problemen van het internationaal privaatrecht aan de hand van de Nederlandsche en buitenlandsche rechtsleer en rechtspraak onderzocht worden, geeft de auteur een beknopt overzicht betreffende de verschillende problemen door het internationaal privaatrecht gesteld. Hij staat hierbij op het standpunt, dat het internationaal privaatrecht als een deel van het nationale recht moet worden beschouwd; in de omstandigheden waarin de wereld verkeert, is practisch deze stelling alleen verdedigbaar.

De hoofdstukken over terugwijzing (door Prof. Van Brakel terecht verworpen), over de openbare orde en de wetsontduiking, zijn uiterst belangwekkend evenals de praktische oplossingen van talrijke rechtsvragen. Het is vanzelfsprekend onmogelijk in een werk van dezen omvang alle problemen te behandelen; hierdoor is het te verklaren, dat o.m. minder aandacht besteed werd aan het zeerecht en aan de internationale verdragen door Nederland ondertekend.

Logisch en duidelijk ingedeeld, steunend op goede bronnen van rechtsleer en jurisprudentie, is het werk van Prof. Van Brakel onontbeerlijk voor wie het tegenwoordig Nederlandsch internationaal privaatrecht wil leeren kennen.

D. W.

BALIELEVEN

PLECHTIGE OPENINGSZITTING VAN HET VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP DER BALIE TE BRUSSEL

Verleden Zaterdag, 18 Januari, had de Plecthige Openingszitting plaats van het Vlaamsch Pleitgenootschap der Balie van Brussel. In de heerlijke zaal der plecthige zittingen van het Hof van Verbreking was een uitgelezen gezelschap van belangstellenden samengekomen.

In een ingetogen stilte deed de Voorzitter van het pleitgenootschap, Mr A. Boon, de afroeping van de menigvuldige leden der Brusselsche balie die voor het Vaderland gestorven zijn in de beide wereldoorlogen. Vol emotie werd deze plecthige herdenking rechtstaande door al de aanwezigen aanhoord.

Daarna bracht de Heer Voorzitter in gepaste bewoordingen hulde aan de menigvuldige hoogwaardigheidsbekleeders die er wel hadden willen in toestemmen deze zitting met hunne tegenwoordigheid op te luisteren, namelijk de Heer Stafhouder Renkin, de Heer L. Soeners, Eerste-Voorzitter van het Hof van Verbreking, de Heer L. Cornil, Procureur Generaal bij dit Hof, de Heer G. Chevalier, Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep en de Heer C. Pholien, Procureur Generaal bij dit Hof, de Heer Ganshof van der Meersch, Auditeur Generaal, de Heer P. Van Beirs, Procureur des Konings bij de Rechtbank van eersten Aanleg, de Heer Hoofdreferendaris der Rechtbank van Koophandel en zoovele andere vooraanstaande magistraten. Hij verwelkomde ook hartelijk de vele afgevaardigden der andere balies en conferenties van het land.

Mr Boon stelde daarna den spreker voor, Mr Fayat, waarvan hij de hooge verdiensten in het licht stelde. Mr Fayat kreeg dan het woord voor het uitspreken van zijn openingsrede waarvoor hij als onderwerp had gekozen «De nieuwe vormen van de Internationale Organisatie», een uiterst actueel onderwerp dat de spreker op spannende wijze wist te ontwikkelen.

In breede trekken schetste hij een vergelijking tusschen de onlangs opgerichte Organisatie der Vereenigde Naties met den vroegeren Volkenbond. Hij onderzocht de gebreken die geleid hebben tot den ondergang van den vroegeren Volkenbond en trachtte de principes te onderkennen welke een toekomstige internationale organisatie zouden moeten beheerschen.

Het was een merkwaardig en voortreffelijk betoog waarmede de spreker zijn gehoor gedurende een gansch uur op de meest intense wijze wist te boeien.

Onze lezers zullen in een van onze volgende nummers deze diepdoordachte en klare uiteenzetting kunnen lezen en zich rekenschap geven van de som van opzoekingen en overdenkingen welke de feestredenaar hierbij heeft ontwikkeld.

Volgens de traditie diende de Heer Stafhouder Renkin den spreker van antwoord en in een schitterende doch beknopte rede gaf hij uiting aan zijn overtuiging dat de kansen op succes van een toekomstige internationale organisatie enkel konden steunen op beginselen van geestelijken en moreelen aard.

Uiteindelijk sprak de Voorzitter Boon nog het slotwoord uit, waarin hij zijn meening over de rede van den spreker uiteenzette, een indrukwekkend betoog dat onze lezers ook in een van onze volgende nummers zullen kunnen genieten.

Na deze welgelukte feestzitting ontving de Voorzitter zijn gasten in de somptueuse raadkamer van het Hof van Verbreking.

's Avonds waren de leden van het Vlaamsch Pleitgenootschap vergaderd aan den disch in het Grand Hôtel Scheers waar door talrijke aanwezigen uitstekende tafelredevoeringen werden gehouden waarbij de hartelijke en geestige Vlaamsche speech van den Heer Eerste-Voorzitter van het Hof van Verbreking M. Soenens bijzonderen bijval verwierf.

Het is een prachtig gelukte dag geweest waarop het Brusselsch Pleitgenootschap fier mag zijn.

RECHTERLIJK LEVEN

Bij besluiten van den Regent van 17 Januari 1947, zijn benoemd :

Tot bijgevoegd substituut procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Luik, de heer Guyaux (L.-Ch.-A.) eerste-substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Luik ;

Tot bijgevoegd rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, de heer de Brabandère (M.-M.-J.-J.-F.-X.-G.-D.), substituut-krijgsauditeur te velde ;

Tot bijgevoegd substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Charleroi, de heer Bracq (R.), substituut-krijgsauditeur te velde.

Hij zal tot 31 Januari 1947 het ambt van substituut-krijgsauditeur te velde blijven uitoefenen ;

Tot vrederechter van het kanton Florennes, de heer André (Ch.-S.), bijgevoegd substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Charleroi.

WETGEVING

BESLUITWET van 28 December 1946, tot verlenging van sommige tijdsbestekken, vastgesteld bij de besluitwet van 8 Mei 1944, betreffende de openbare ambten.

KAREL, Prins van België, Regent van het Koninkrijk, Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op artikel 1, 5°, der wet van 7 September 1939, waarbij den Koning buitengewone machten zijn verleend ;

Gelet op de artikelen 5 en 8 der besluitwet van 8 Mei 1944, betreffende de openbare ambten, gewijzigd bij de besluitwet van 31 Mei 1946 ;

Overwegende dat de hoogere overheid niet in staat is geweest al de gevallen te onderzoeken, welke haar krachtens voormelde artikelen konden opgedragen worden ;

Overwegende dat, ter verzekering van een volledige en eenvormige repressie ten opzichte van de openbare mandatarissen en ambtenaren, die onder de vijandelijke bezetting aan hun plicht zijn tekort gekomen, er aanleiding toe bestaat de tijdsbestekken, welke ten deze de tusschenkomst der hoogere overheid beperken, te verlengen ;

Gelet op de noodzakelijkheid en den dringenden aard ;
Op de voordracht van den Minister van Binnenlandse Zaken, en op het advies der in Raad vergaderde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Worden tot 30 Juni 1947 verlengd. de tijdsbestekken ingaande met de algeheele bevrijding van het grondgebied en vastgesteld bij de artikelen 5 en 8 der besluitwet van 8 Mei 1944 omtrent de openbare ambten, gewijzigd bij de besluitwet van 31 Mei 1946.

Art. 2. Deze besluitwet treedt in werking den dag harer bekendmaking in het Staatsblad.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD, jaargang 1947, afl. 3. — 18 Januari 1947.

Mr. J. K. L. DOMINICUS, De rechtspraak van den Hoogen Raad met betrekking tot « opzettelijk bewerken of medebewerken » in art. 18 Distributiewet en artikel 12, Pijnsopdrivings- en Hamsterwet. — Opmerkingen en mededeelingen : Prof. J. H. Beekhuis, Herstelprocesrecht. — M. J. F. B. J. Godding, Voorwaardelijke veroordeelingen en dezen na-oorlogsch tijd. — De eerste vrouwelijke « raadsheer » in het Fransch hof van cassatie. — Tweede Internationaal Belastingcongres. — Rechtspraak van de week. — Boekaankondigingen. — Tijdschriften. — Berichten.

JOURNAL DES TRIBUNAUX. — 19 janvier 1947. — 62e jaargang, nr 3711.

Jean Dabin : Le contrôle de la puissance paternelle. — Jurisprudence. — Tribunaux Militaires. — La Chronique Judiciaire. — Bibliographie.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad